

N:o 157.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående anslag till bestridande af kostnader för handläggning inom kommerskollegium af ärenden, som enligt det i nådig proposition den 7 sistlidne mars innefattade förslag till lag angående kontroll å ångpannor skulle tillhöra den i samma förslag omförmälda kontrollmyndighet m. m.; gifven Stockholms slott den 27 april 1906.

Under återopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, under förutsättning af bifall till det i nådig proposition den 7 sistlidne mars innefattade förslag till lag angående kontroll å ångpannor, å extra stat för år 1907 anvisa

dels till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af de ärenden, som enligt nämnda förslag skulle ankomma på den i förslaget omförmälda kontrollmyndighet, ett belopp af 9,000 kronor,

dels till bestridande af kostnader för sådana förrättningar, hvilka enligt samma förslag skola af statsmedel bestridas, såsom förslagsanslag, ett belopp af 3,000 kronor,

dels ock till bestridande af kostnader för handläggning af nyssberörda ärenden inom nämnda ämbetsverk under innevarande år ett belopp af 5,000 kronor,

eller således tillhoppa 17,000 kronor;

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 1 Saml. 1 Afd. 92 Häft.

med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera nyssnämnda belopp å 5,000 kronor.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Elof Biesert.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 27 april 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Biesèrt anförde i underdånighet:

I det förslag till lag angående kontroll å ångpannor, som genom nådig proposition den 7 sistlidne mars förelagts Riksdagen till antagande, förutsattes, att högsta inseendet öfver kontrollväsendet i fråga om ångpannor skulle handhafvas af en utaf Konungen förordnad kontrollmyndighet. Denna myndighet skulle enligt förslaget åligga, bland annat, att utfärda instruktion och andra föreskrifter för de besiktningsmän, som enligt förslaget skulle hafva att anställa där föreskrifna besiktningar och prof å ångpannor; att profva ansökningar om behörighet att vara

besiktningsmän för ångpannor äfvensom i vissa fall förordna besiktningsmän; att föranstalta om besiktning å ångpanna såväl i de fall, då ångpanneägare eftersätter honom åliggande skyldighet i sådant afseende, som ock i de fall, då s. k. öfverbesiktning eller besiktning med anledning af inträffad explosion af ångpanna skall äga rum; att äfven i andra fall, då tillgång på besiktningsmän i orten saknas, för utförande af förrättning, som i lagen afses, efter anmälan ombesörja, att förrättningen varder verkställd; att pröfva och afgöra besvär öfver besiktningsmans beslut äfvensom meddela beslut i anledning af hvad vid öfverbesiktning förekommit; att fastställa formulär för tillståndsbevis för ångpannors brukande samt formulär för anteckningsbok för ångpannor; att utöfva öfverinseende öfver ångpanneskötares sätt att sköta sina åligganden och i förekommande fall förklara ångpanneskötare obehörig att vidare utöfva sådan befattning äfvensom ånyo godkänna honom såsom ångpanneskötare; att pröfva ansökningar af ångpanneägare om dispens från de i lagen meddelade föreskrifter äfvensom om hänförande af ångpanna af viss typ eller viss bestämd ångpanna till lägre klass än den, hvartill densamma eljest skulle höra; att på ansökan granska och meddela beslut rörande arbetsordningar och tekniska instruktioner, som antagits af sådan förening af ångpanneägare, hvarom talas i 47 § af förslaget; att öfva tillsyn däröfver, att dylik förening ordentligt fullgör sina i lagen omförmälda skyldigheter, och i annat fall därom göra anmälan hos Kungl. Maj:t; att utöfva viss kontroll öfver af Kungl. Maj:t godkända samt sällskap för klassificering af fartyg; samt att i öfrigt öfvervaka efterlefnaden af ifrågakvarande författning och meddela vederbörande ångpanneägare de föreskrifter, som till förekommande af explosionsfara må finnas nödiga.

Enär den föreslagna lagen är afsedd att träda i kraft den 1 januari 1907, erfordras, under förutsättning att förenämnda lagförslag vinner Riksdagens godkännande och en kontrollmyndighet med hufvudsakligen de åligganden, hvarom nyss nämnts, sålunda inom närmaste tid kommer till stånd, vidtagande af särskilda åtgärder för ordnande af nämnda myndighet med hvad därmed äger sammanhang; och anhåller jag därför nu att få fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet å ifrågakvarande angelägenhet.

I det den 31 december 1889 af vederbörande kommitterade afgifna betänkande, som i väsentliga delar ligger till grund för nu ifrågakvarande författningsförslag, hafva kommitterade, enligt hvilkas förslag kontrollmyndigheten skulle hafva i hufvudsak enahanda åligganden som dem, hvilka enligt det för Riksdagen framlagda förslaget skulle tillkomma densamma, beträffande den ifrågasatta kontrollmyndighetens organisation

och sättet för ordnandet af dess verksamhet, såsom sin mening uttalat, att, enär nämnda verksamhet, med hänsyn till dess omfattning, icke lämpligen kunde öfvertagas af någon redan befintlig teknisk myndighet, det syntes blifva erforderligt att för ändamålet inrätta en ny institution; och föreslogo i sådant afseende kommitterade inrättandet af en befattning, hvars innehafvare skulle vara chef för ångpannekontrollväsendet och under benämning af öfverkontrollör erhålla enahanda ställning och åtnjuta enahanda löneförmåner, som eljest tillkommer byråchef.

Om än de flesta till kontrollmyndighetens handläggning hörande ärenden — yttra kommitterade vidare — skulle kunna utan olägenhet lämnas till afgörande af bemälda ämbetsman, vore emellertid åtskilliga af dessa ärenden af den grannliga beskaffenhet, att deras handläggning och afgörande borde ordnas på sådant sätt, att trygghet vunnes för, att de icke skulle ensidigt bedömas eller godtyckligt afgöras. Kommitterade ansåge därför såsom nödvändigt, att myndigheten vid handläggning af vissa hithörande ärenden komme att bestå af ett flertal personer, som gemensamt pröfvade och afgjorde desamma. Ärenden af sådan beskaffenhet vore, enligt kommitterades mening, utfärdande af instruktion för besiktningsmännen, fastställande af formulär för tillståndsbevis, meddelande af bestämmelser om hvad besiktningsprotokollen skulle innehålla m. m. sådant af organisatorisk beskaffenhet, samt vidare att pröfva ansökningar om behörighet att vara besiktningsman för ångpannor och utfärda behörighetsbevis för besiktningsman, att pröfva och afgöra besvär öfver besiktningsmans beslut, äfvensom ansökningar om dispens, att besluta om åtal för förseelser mot i afseende å kontrollen å ångpannor meddelad föreskrift m. m. Under gjord förutsättning, att, sedan kontrollväsendet blifvit till sin organisation ordnad, sistnämnda slags ärenden icke skulle komma att blifva så synnerligen många till antalet, äfvensom i angifvet syfte att göra ifrågavarande institution förbunden med så ringa omkostnader som möjligt, föreslogo kommitterade, att för handläggning af nämnda ärenden skulle inrättas en kommission, af kommitterade benämnd ångpannekommission, hvilken skulle bestå af, förutom öfverkontrollören, fyra af Kungl. Maj:t för visst antal år i sänder förordnade teknici med framstående insikter inom facket. Kommissionen, hvars ordförande skulle utses af Kungl. Maj:t, skulle sammanträda på kallelse af ordföranden efter hos denne gjord anmälan af öfverkontrollören därom, att ärende, ankommande på kommissionens handläggning, föreläge; och skulle kommissionens ledamöter, hvilka borde vara bosatta i Stockholm och förutsattes samtidigt

kunna utöfva annan verksamhet, enligt kommitterades förslag icke åtnjuta någon ersättning för sitt ifrågavarande uppdrag.

Därest kontrollmyndigheten ordnades på sätt sålunda föreslagits, skulle — framhålla kommitterade — statens kostnader för densammas organisation och verksamhet blifva jämförelsevis ringa. Nämnda kostnader skulle nämligen — frånsedt hvad som åtginge till gäldande af sådana besiktningar, som undantagsvis skulle bekostas af allmänna medel — begränsas till den aflöning, som skulle tillkomma öfverkontrollören, jämte nödigt expeditions- och skrifbiträde åt denne samt erforderliga expenser.

I sitt öfver kommitterades förslag den 30 december 1901 afgifna underdåniga utlåtande anförde kommerskollegium beträffande nu ifrågavarande ämne, att kollegium, som, i likhet med kommitterade, tänkt sig inrättandet af en kontrollmyndighet för utöfvande af öfverinseedet öfver ifrågavarande författnings efterlefnad, i hufvudsak icke hade något att erinra mot det sätt för ordnandet af en sådan myndighet, som af kommitterade angifvits. Under erinran att vid upprepade tillfällen af kollegium inför Kungl. Maj:t framhållits önskvärdheten däraf, att en central teknisk-administrativ statsmyndighet, inom hvilken behovet af tekniskt vetande och tekniska fackinsikter blefve vederbörligen tillgodosedt, inom en nära framtid blefve inrättad, samt med framhållande att, när en sådan myndighet komme till stånd, den ifrågavarande kontrollmyndigheten borde förläggas till och utgöra en del af förstnämnda myndighet, har kollegium såsom sin mening uttalat, att, så länge en dylik teknisk-administrativ centralmyndighet saknades, kontrollmyndigheten med fördel skulle kunna få sin plats inom kommerskollegium.

Hvad kommitterade i öfrigt föreslagit rörande den tilltänkte chefen för ångpannekontrollväsendet, öfverkontrollören, och hans ställning ansåge sig kollegium kunna biträda. Kollegium funne det dock högeligen önskligt, att nämnde ämbetsman kunde beredas biträde af såväl en tekniskt bildad byråingenjör som en i socialekonomiska frågor förfaren sekreterare. Genom en sådan anordning skulle nämligen den stora fördel kunna ernås, att förenämnde öfverkontrollör eller byråchef kunde få på sin lott att bereda och föredraga jämväl andra tekniska ärenden af med ångpannekontrollen analog natur, t. ex. sådana, som berörde den allmänna yrkesinspektionen, sprängämnestillverkningen, explosiva varor, karbid och acetylen med flera, hvilka redan tillhörde eller kunde komma att falla under kollegii handläggning, och sålunda en väl behöflig lättnad åstadkommas i den så till ärendenas antal som deras mångsidighet och omfång tunga arbetsbörd, som hvilade å kollegium.

Den af kommitterade föreslagna ångpannekommissionen — därtill en motsvarighet förefunnes i Österrike, hvarest sedan länge varit inrättad en fackkommitté af tekniskt bildade personer med uppgift att i ärenden af nu ifrågavarande beskaffenhet vara rådgifvare åt vederbörande minister — borde enligt kollegii mening kunna blifva en ändamålsenlig och verksam institution, på samma gång den skulle komma att medföra relativt ringa kostnad för staten. Kollegium hyste nämligen den tillförsikt, att ett erforderligt antal lämpliga, i Stockholm bosatta personer skulle befinnas villiga att mot en ringa ersättning åtaga sig ledamotskap i en dylik kommission.

I sammanhang med frågan om sättet för kontrollmyndighetens ordnande har kollegium vidare framhållit nödvändigheten däraf, att kontrollmyndigheten komme att förfoga öfver kompetenta arbetskrafter för hållande af sådana besiktningar å ångpannor eller andra förrättningar, hvartill enligt det ifrågavarande författningsförslaget det skulle åligga kontrollmyndigheten att själf taga initiativ eller för hvilkas utförande förrättningsmän skulle af nämnda myndighet förordnas; och har kollegium i sådant hänseende föreslagit, att hos yrkesinspektörerna skulle anställas assistenter till lämpligt antal. Till hvilket omfång sådana arbetskrafter kunde komma att af ångpanneägarne tagas i anspråk, vore emellertid svårt att bedöma. Assistenternas antal syntes därför böra till en början begränsas till en inom hvarje yrkesinspektionsdistrikt. Med en sådan anordning skulle assistenterna kunna i första hand stå till kontrollmyndighetens förfogande i och för utförande af sådana förrättningar, som vore i författningen föreskrifna, samt i andra hand kunna af yrkesinspektörerna inom vissa bestämda gränser användas såsom biträden, när arbetena med ångpannekontrollen det medgäfvé.

Utan att för närvarande vilja närmare inlåta mig på den af kommerskollegium i dess förenämnda utlåtande berörda frågan om inrättande af en teknisk-administrativ centralmyndighet, åt hvilken såväl kontrollväsendet å ångpannor som andra likartade ärenden af tekniskt-administrativ natur skulle kunna anförtros — en fråga af den omfattande natur, att densamma icke utan en ingående utredning af alla på frågan inverkan omständigheter bör komma under pröfning — anser jag, i likhet med kollegium, för närvarande och så länge en dylik myndighet ännu icke kommit till stånd, det lämpligaste vara, att den föreslagna kontrollmyndigheten förläggas till och inordnas i kommerskollegium, hvilket ämbetsverk redan nu har att utöfva vårdnad och inseende öfver åtskilliga med nu ifrågavarande närbesläktade förvaltningsområden, särskildt yrkesinspektionen.

Enär svårligen för närvarande och innan den ifrågasatta statskontrollen någon tid utöfvats, omfattningen af de göromål, som i verkligheten skulle komma att åligga kontrollmyndigheten, kan med full säkerhet bedömas, anser jag emellertid kontrollmyndighetens inpassande i kommerskollegium icke i sakens nuvarande läge böra föranleda någon förändrad organisation af kollegium med inrättande af fasta ordinarie tjänstebefattningar därstädes, helst en dylik åtgärd tydligen icke bör vidtagas enbart med hänsyn till nu föreliggande fråga. Enligt min mening bör därför handläggningen af de på kontrollmyndigheten ankommande ärendena tillsvidare tillgodoses genom provisoriska anordningar. I sådant afseende har jag tänkt mig, att, i stället för den af kommitterade föreslagne öfverkontrollören, skulle hos kommerskollegium i egenskap af adjungerad ledamot anställas en tjänsteman med insikter och erfarenhet i tekniska frågor af här ifrågavarande beskaffenhet, hvilken tjänsteman det skulle åligga att bereda och hos kollegium eller, i den mån så kan finnas lämpligt, inför ämbetsverkets chef föredraga de på kontrollmyndighetens handläggning ankommande ärenden, som icke äro af beskaffenhet att kunna åt den adjungerade ledamoten ensam anförtros.

Utom förut nämnda, kontrollmyndigheten tillhörande göromål, måste för deras behöriga skötande tillkomma densamma åtskilliga andra bestyr, såsom förande af diarium öfver alla till kontrollmyndigheten inkommande ärenden äfvensom af journal öfver de ångpannor, beträffande hvilka tillståndsbevis utfärdats, så inrättad att däraf kan inhämtas, såväl när hvarje sådan panna undergått besiktning, som ock öfriga i afseende å densamma vidtagna åtgärder af beskaffenhet att böra därstädes antecknas, förande af förteckning öfver besiktningmän äfvensom öfver ångpanneföreningar och klassificeringssällskap, öfver hvilkas verksamhet kontrollmyndigheten skulie hafva att utöfva inseende, m. m. Att för ombesörjande af alla nu nämnda bestyr äfvensom för uppsättande af protokoll, då sådant kan ifrågakomma, samt beslut och andra expeditioner i ärenden, som ankomma på kontrollmyndighetens handläggning, samt förvarande och vårdande af de handlingar, som till myndigheten inkomma, den tilltänkte adjungerade ledamoten är i behof af biträde, är gifvet; hvadan och då de inom kommerskollegium förut befintliga arbetskrafter icke torde vara att härför i någon större utsträckning påräkna, det lärer blifva nödigt, att för ändamålet ett eller flera biträden åt bemälde ledamot hos kollegium anställas.

Hvad angår den föreslagna ångpannekommissionen, är jag lika med kommerskollegium af den uppfattning, att en sådan institution skulle, under förutsättning att kommissionen erhöle en lämplig sammansättning, vara till åtskillig nytta, i synnerhet under första tiden af kontrollmyndighetens verksamhet, då det gäller att fastställa instruktion för besiktningsmännen äfvensom vidtaga andra åtgärder af organisatorisk beskaffenhet, men äfven sedermera, vid pröfning af besvär öfver besiktningsmans beslut, meddelande af dispens m. fl. frågor af grannliga natur. Hvilka åligganden och befogenheter som skulle tillkomma ifrågavarande kommission äfvensom de närmare reglerna för dess verksamhet i öfrigt torde emellertid böra framdeles blifva föremål för särskild, närmare pröfning. Dock vill jag redan nu framhålla, att enligt min mening kommissionen — hvilken, på sätt kommitterade föreslagit, lämpligen synes böra bestå af högst fyra ledamöter, af Kungl. Maj:t förordnade på viss tid — bör intaga en hufvudsakligen endast rådgifvande ställning.

För beredande af tillgång till nödiga arbetskrafter för verkställande af såväl dessa som andra sådana i förslaget föreskrifna förrättningar, om hvilka kontrollmyndigheten skulle hafva att föranstalta, har, på sätt förut nämnts, kommerskollegium hemställt, att hos yrkesinspektörerna skulle anställas assistenter, en inom hvarje yrkesinspektionsdistrikt, hvilka skulle i första hand stå till kontrollmyndighetens förfogande för verkställande af berörda förrättningar samt i öfrigt, när arbetena med ångpannekontrollen det medgäfvde, i vissa hänseenden biträda yrkesinspektörerna. Att allenast eller hufvudsakligen för nu ifrågavarande ändamål vidtaga en så pass omfattande åtgärd som den sålunda föreslagna synes mig icke vara lämpligt. De förrättningar, hvarom här är fråga, torde icke heller blifva så talrika, att icke bland de personer, som förklarats behöriga att vara besiktningsmän, kunna erhållas lämpliga personer, villiga att åtaga sig desamma. I hvarje fall synes en sådan åtgärd som den nyss omförmälda icke böra på förhand, innan någon erfarenhet vunnits, huruvida och i hvad mån en särskild, för utförande af omförmälda förrättningar anställd personal kan finnas erforderlig, böra ifrågakomma. Gifvet är däremot, att nödiga medel för mötande af de med samma förrättningar förenade kostnader, i den mån desamma skola bekostas af staten, måste ställas till kontrollmyndighetens förfogande.

Såsom arfvode till den adjungerade ledamot, hvilken, på sätt nämnts, skulle hafva att biträda kommerskollegium med handläggningen af ifrågavarande ärenden, torde böra beräknas ett belopp af minst 5,000

kronor för år räknadt, eller samma belopp, som nu i arfvode tillkommer yrkesinspektör. Därjämte torde för anställande af nödiga biträden äfvensom för beredande af någon tids semesterledighet åt den adjungerade ledamoten böra anslås ett belopp, som icke synes böra sättas lägre än sammanlagdt 3,000 kronor för år.

Vidare och då det synes mig billigt och lämpligt, att de personer, som förordnas till ledamöter i ångpannekommissionen, erhålla åtminstone något arfvode, torde äfven härför en utgift böra tagas i beräkning, hvilken dock för tiden sedan det egentliga organisatoriska arbetet undangjorts, torde kunna begränsas till 1,000 kronor om året.

Härtill kommer emellertid kostnaden för de förut omtalade för rättningar, hvilka enligt det föreliggande förslaget skulle bekostas af statsmedel. Hit höra öfverbesiktningar i de fall, då ändring göres i besiktningsmans beslut, besiktningar i anledning af inträffade explosioner äfvensom sådana särskilda besiktningar, hvarom kontrollmyndigheten eljest finner anledning förordna. Att på förhand bilda sig någon säker föreställning om det belopp, som för detta ändamål kan erfordras, är naturligtvis icke möjligt. Förslagsvis torde emellertid det samma kunna anslås till 3,000 kronor för år.

Sammanlagda kostnaden för kontrollmyndighetens verksamhet skulle sålunda enligt nämnda beräkning för nästkommande år uppgå till 12,000 kronor.

Då den ifrågavarande lagen är afsedd att träda i kraft den 1 januari nästkommande år och detta förutsätter, att redan dessförinnan åtskilliga viktiga förarbeten, särskildt utarbetandet af instruktion för besiktningsmännen, fastställande af formulär för tillståndsbevis för brukande af ångpanna och för anteckningsbok rörande ångpannor m. m., dessförinnan undangjorts, är det emellertid, under förutsättning af lagens antagande, nödvändigt, att erforderlig personal inom kommerskollegium anställs samt att ångpannekommissionen träder i verksamhet redan under innevarande år. Med afseende härå måste redan för detta år nödiga medel för aflönande af nämnda personal äfvensom till arfvoden åt ångpannekommissionens ledamöter beredas. Ifall för förstnämnda ändamål beräknas hälften af hvad därutinnan för nästkommande år blifvit föreslaget, eller 4,000 kronor, däraf 2,500 kronor till den adjungerade ledamoten och 1,500 kronor till erforderligt biträde, samt ett belopp af sammanlagdt 1,000 kronor beräknas såsom arfvode åt ångpannekommissionens ledamöter, hvilkas tid och arbete under ifrågavarande period kunna antagas komma att tagas i anspråk i högre grad än sedermera kan förväntas blifva fallet, synes dock det för innevarande år erforderliga anslaget kunna begränsas till 5,000 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anfört, hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att under förutsättning af bifall till förenämnda, till Riksdagen aflåtna förslag till lag angående kontroll å ångpannor, å extra stat för år 1907 anvisa

dels till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af de ärenden, som enligt nämnda förslag skulle ankomma på den i förslaget omförmälda kontrollmyndighet, ett belopp af 9,000 kronor,

dels till bestridande af kostnader för sådana förrättningar, hvilka enligt samma förslag skola af statsmedel bestridas, såsom förslagsanslag, ett belopp af 3,000 kronor,

dels ock till bestridande af kostnader för handläggning af nyssberörda ärenden inom nämnda ämbetsverk under innevarande år ett belopp af 5,000 kronor,

eller således tillhopa 17,000 kronor;

med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera nyssnämnda belopp å 5,000 kronor.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bil. litt . . . vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Bengt Oxenstierna.
